

zik. A rétegben sárga agyagos foltokat figyeltünk meg, ezek szintjét, amely metszetben élesen kirajzolódott, tekintettük választóvonalnak, az SE-006 és az alatta lévő, azonos állagú sötétbarna SE-014 között. A sárga agyagos foltok a szonda közepén egy közel É-D-i irányú, mintegy 0,4 m szélességű sávot rajzoltak ki, amely talán egy tapasztott sövényfal lenyomata lehetett. A szonda K-i végében egy néhány cm vastag sárga agyagos omladékot találtunk. A szonda ÉK-i sarkában egy mély, humuszos betöltésű, paticsdarabokat tartalmazó 1,3 m mély beásás részletét tártuk fel. A szonda ÉNy-i részén a sárga agyagos altalajban egy további sekély beásás rajzolódott ki, ebben a rétegben további 9 apró cölöplyuk nyomát figyeltük meg, amelyek közül 3–3 egy vonalba esett.

LASSÁNYI GÁBOR

70. Budapest, XI. Beregszász utca–Rodostó utca–Nagyszeben utca–Névtelen utca

U

2006. szeptember. 26. és november 7. között a Budapesti Történeti Múzeum régészeti kutatást végzett lakópark építését megelőzően. Az egykori Kinizsilaktanya területén előzetesen 2006 márciusában Lassányi Gábor végzett próbafeltárást, amelynek során a T1-es épülettömb ÉK-i részében az újkőkori vonaldiszes kerámia megtelepedésének nyomai kerültek elő. A próbafeltárást eredményei alapján a település elhelyezkedése a tervezett épülettömb Beregszász úti oldalán volt feltételezhető, így az itt építendő épületek pincetömbjének teljes feltáráására került sor. A T1 tömb ÉK-i sarkában kiásott pincetömb területén (Hrsz.: 1996/3), összesen 1990 m²-en, 57 régészeti objektumot tártunk fel, amelyeknek zöme a dunántúli vonaldiszes kultúra kései, Zselíz-időszakának településéhez köthető. A település objektumainak többsége az É-i, Beregszász út felé eső oldalon található kőzetlisztes agyagos altalajba ásva koncentrált; a terület déli részében jelentkező tömör, köves lejtőtörmelékben mindössze három, újkoriként meghatározható objektum került elő. Eszerint a kőtörmelékes altalaj természetes határt szabhatott az újkőkori település déli irányú terjeszkedésének, amelynek objektumait a terület geológiai viszonyaihoz alkalmazkodva, a kedvezőbb talajviszonyokat kihasználva létesítették. A terület ÉK-i szögletében a neolitikus település objektumai sűrűn, gyakran egymásba ásva kerültek elő. Több egymást metsző tároló és egyéb rendeltetésű gödör mellett egy oszlopvázis épület részletét és több oszlophelyet sikerült megfigyelnünk. Egy közel 8 m átmérőjű, 1 m mély kerek gödör, oldalába bevájt kemencével, eredetileg műhelygödörként szolgálhatott. A kemence 2–3 cm vastagságban átégett boltozata kissé megroskadt, de nem omlott be. Átmérője 110 cm, mélysége 48 cm, magassága 17 cm volt. A 2–3 cm vastag, 110×80 cm átmérőjű platni tapasztása alatt elszórtan elhelyezett kőtöredékek kerültek elő.

Az elsőtől Ny-ra elhelyezkedő második felületet 786 m²-en kutattuk. Az újkőkori településnek mindössze két, egymástól távolabb elhelyezkedő objektumát; egy oszlophelyet és egy jelentősebb kiterjedésű gödröt sikerült feltárnunk. Kőtörmelékes altalaj csak a terület DNy-i sarkában jelentkezett, így elképzelhető, hogy itt a település az agyagos altalajt követve déli irányban is továbbhúzódhatott. A feltárt objektumokból összességében kevés kerámiatöredék és minimális állatcsont került elő. A nagyméretű 15. sz. objektum felső rétegében nagy mennyiségű lenyomatos patics-töredéket, továbbá több gödörben jelentősebb mennyiségű követ is találtunk.

M. VIRÁG ZSUZSANNA

71. Budapest, XI. Dombóvári út

(Lágymányosi-öböl)

Ő, Kk, Tő, Kú

A Lágymányosi híd budai hídfőjétől délre húzódó Duna-parti szakaszon fekvő ingatlanokon (Hrsz.: 4042/94, 4042/95, 4045/3, 4045/5) irodaházak és lakóépületek építését megelőzően, 2006. április 24. és június 19. között próbafeltárást, illetőleg 2006. szeptember 25. és november 24. között megelőző feltárást végeztünk.

Hrsz. 4042/94: A Dombóvári út és Vízpart utca szögletében fekvő ingatlan területén a beépítés csaknem teljes hosszában É-D-i irányban 34×9 m-es felületet kutattunk át. Régészeti lelet, illetve jelenség nem mutatkozott.

Hrsz. 4042/95: A Vízpart utca mentén délebbre elhelyezkedő ingatlan területén a próbafeltárást során összesen közel 700 m²-nyi területet kutattunk át. Az építési terület csaknem teljes hosszában, K-Ny-i irányban 55×9 m-es felületet jelöltünk ki, amelyet a kutatás során ÉK-i irányban további 5 m-rel kiszélesítettünk. Összesen 23 objektumot tártunk fel, amelyek közül 11 csontvázis temetkezés maradványait tartalmazta. A sírok a feltárt felületen nagyjából K-Ny-i irányú sort alkotva helyezkedtek el. A temetkezések többsége a barna agyagos réteg alsó részébe ásva, részlegesen bolygatott állapotban került elő, a sárga agyagos altalajba bemélyedő sírgödör mindössze két esetben volt megfigyelhető. A vázak – egy K-Ny-i kivételével – nagyjából É-D vagy D-É-i tájolásúak voltak. A háton fekvő vázak lábát több esetben, térdben kissé behajtván oldalra fordították. Az egyik sírban két, egyidejűleg eltemetett felnőtt egyén csontváza feküdt. A temetkezések közül mindössze négy tartalmazott régészeti leletet, főként viselethez tartozó tárgyakat. Háromban füles pitykegombok kerültek elő, két esetben jól megfigyelhetően a felsőtest környezetében. A negyedik leletes sír betöltésében, a kissé felhúzott térd magasságában egy vastárgy feküdt.

A feltárt további 12 objektum ismeretlen korú, lelet nélküli gödör, illetőleg oszlophelyként értelmezhető beásás volt.

Az előkerült sírok miatt a próbafeltárást követően szükségessé vált a teljes területre a megelőző régészeti ku-

tatást kiterjeszteni. Az eddig feltárt részt 70×40 m-re növeltük.

A két hónap alatt 120 objektumot tártunk fel, melynek nagy része leletanyag nélküli cölöplyuk, mely egy nagyobb méretű faépületre enged következtetni. Az ÉNy-i részen egy kisméretű kemence került elő a hozzá tartozó hamuzógödörrel. Az ÉNy-i sarokban két párhuzamos árok szakaszt sikerült feltárnunk. Az egyik keskeny és sekély volt, az újkori bolygatás a felső részét elpusztította. A délebbi széles, meredek oldalú, 100–120 cm mély volt. Több helyen megfigyelhettük bővítés, vagy javítás nyomát. Az iszapos rétegek között, hosszabb szakaszon egy paticsos betöltést bontottunk ki. Bár csak rövid szakaszon volt lehetőségünk az árkot feltárni, úgy tűnik, hogy az ásatási területtől ÉÉNy-ra fekvő területet vehette körbe.

Az egész területen elszórtan 11 újabb csontvázat bontottunk ki. Ebben az esetben is megfigyelhető volt, hogy ritkább a K-Ny-i tájolás, csak két esetben tapasztaltuk ezt. Az egyik megbolygatott csontvázon kívül László Orsolya antropológus megállapította, hogy mind férfi, és változó korúak. Az őszi feltárás során minden sírt a sárga altalajban találtunk meg, bár általában csak pár cm-re mélyítették bele. A vázak több esetben oldalra fordítottak, de volt olyan eset, amikor a jobb kar a fej mellé volt hajlítva. A feltárási terület É-i részén a 31. sz. ÉNy-DK-i tájolású 66 cm mély sírgödörben egy 192 cm-es nyújtott helyzetben fekvő csontvázat találtunk egyetlen vascsattal a medencéjén. Bár a sír mélysége különbséget mutat, mégis korban a többihez sorolhatjuk. A csontvázak lemérése során kiderült, hogy nem egynek a hossza haladja meg a 180 cm-t.

A területről korábban temetkezésre utaló adat nem volt ismeretes. Az előkerült árok szakaszok és a cölöphelyek nyomai, bár datálást elősegítő lelet nem került elő, nem tartjuk valószínűnek, hogy egyidősek lennének a sírokkal. Az előkerült kisszámú lelet alapján a temetkezések feltételezhetően a török korra-kora újkorra tehetőek.

Hrsz. 4045/3, 4045/5: A Vízpart utca, a Hauszmann Alajos utca, a Budafoki út, valamint a Kelenföldi Hőerőmű által határolt területen fekvő 4045/3, 4045/5 hrsz. ingatlanokon 2006. május 16. és június 19. összesen 2000 m²-en végeztünk próbafeltárást.

A 4045/3 hrsz. ingatlan területe, valamint az ezzel egy tömböt alkotó 4045/5 hrsz. ingatlan K-i része közművekkel és egykori létesítményekkel jelentősen bolygatott volt. Régészeti kutatásra az egykori pakuratartályok déli oldalán húzódó sávban volt lehetőség, ahol két, összesen kb. 500 m² alapterületű kutatószelvényt húzhattunk. Régészeti jelenség, illetve lelet nem került elő.

A 4045/5 hrsz. ingatlan középső részén álló épületek miatt további kutatószelvényeket a terület Ny-i oldalán, a Budafoki út mellett É-D-i irányban húzódó futballpálya területén nyithattunk. A futballpálya szélein, valamint közepén húzott öt, összesen kb. 1500 m² alapterületű

kutatószelvényben kizárólag újkoriként meghatározható objektumok kerültek elő, míg a terület DNY-i része ebből a szempontból is negatívnak bizonyult. Régészeti lelet mindössze a pálya déli szélén húzott 4. sz. szonda déli oldalánál került elő, ahol egy őskori edény töredékeit tartalmazó kisméretű gödröt tártunk fel.

Munkatársak: Horváth Ciprián, Komáromi Gergely technikusok, Kovács Tibor és Busi György geodéták (próbaásatás); Németh Katalin, Németh Tibor és Nagy Gilda technikusok, Viemann Zsolt és Alibán András geodéták (megelőző feltárás).

M. VIRÁG ZSUZSANNA – TEREI GYÖRGY

72. Budapest, XI. Etele tér

U

2006. augusztus 21. és szeptember 15. között próbaásatást végeztünk a lelőhely pontos kiterjedésének, illetve intenzitásának megállapítására. Munkánk során 25 szondát nyitottam, ezekben 18 objektumot tártam fel. Az objektumok többsége leletmentesnek bizonyult. A területen – az Etele tér–Névtelen utca–Borszéki út által határolt térségben – összesen két helyen kerültek elő régészeti értékkel rendelkező objektumok. Az egyik hely a terület ÉK-i sarka. Itt egy különös geológiai jelenséghez kapcsolódtak a régészeti objektumok. A sárga altalajban 10–40 cm vastagon budai szarukődepók fekszenek, kisebb-nagyobb foltokban, pontosabban mondva inkább csíkokban. Kázmér Miklós geológus (ELTE TTK) véleménye szerint ezek a kövek a Sas-hegyről mosódhattak le, és nagy záporpatakokkal juthattak el ilyen messzire, mert a lelőhely egyébként nem természetes előfordulási helyük. Ezt megerősítették saját megfigyeléseink, egyrészt a kövek folyómeder formájú elhelyezkedése a talajban, valamint az a jelenség, mely szerint a kétségtelenül emberi munka által keletkezett gödrök nem egy őskori településhez tartoztak, hiszen sem az objektum száma, sem pedig leleteik mennyisége nem utalt erre. A kisméretű és rendkívül szórtan elhelyezkedő objektumok valamennyiében találtunk az említett kőzetből legalább kis töredékeket, kettőben pedig bár apró, de a dunántúli vonaldíszes kultúrába sorolható kerámiadarabokat.

Az eddig nyilvántartott bronzkori illetve középkori leleteknek mi nem találtuk nyomát. Legérdekesebb a 15. számú objektum, amely egy kis, keskeny árok volt. A helyszínen megállapíthattuk, hogy ezzel az árokkal több helyen is ráástak a kőelőfordulásra, így ez egyfajta kutatóárok-ként szolgálhatott az őskoriak számára. Ha ez a megállapítás a későbbi értékelések után is helytállóan bizonyulna, akkor itt nagy valószínűséggel feltételezhetnénk egy őskori kőbánya meglétét és nagyon korai (6–7. évezredi) kitermelését is. A területen csak kis felületeket vizsgálhattunk és az építési terület Ny-i, kb. 40 m-es sávját, valamint a déli kb. egyharmadnyi területet egyáltalán nem kutathattuk.

HORVÁTH LÁSZLÓ ANDRÁS